СВОБОДА

LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА"

Рôкъ VII. | Мт. Кармель, Па. Четвергъ 13-го Цвѣтня 1899. | Число 15.

Календарь.

Цвѣтень.

13	Ч.	Марія египетск.
14	П.	Тита прен.
15	С.	Никиты. Аакафистъ
16	Н.	5. ПОСТА. Іосифа
17	П.	Өеодула
18	В.	Серапіона
19	С.	Продіона

Змѣстъ.

УВАГА.

Хотячій приступити до „Союза" най посылають вступне и мѣсячне до касіера:

Mr. Kond. Kotanczyk
Box 127
SHAMOKIN, PA.

И увѣдомляють секретара пôдъ адресою:

Rev. Antony Bonczewsky
10 May Str.
ANSONIA, Conn.

СПРАВЫ „Р. Н. СОЮЗА".

Въ першôй половинѣ мѣсяця марця с. р. приступили до „Р. Н. Союза" слѣдуючі нові члены:

		Число въ гол. книзѣ:
	Jessup, Pa.	
1.	Рилякъ Анна	1000
2.	„ Мих.	1286
3.	Ґрега Иванъ	1287
	Lansford, Pa.	
4.	Ковальскій Евг.	1287
5.	Сутякъ Юрій	1288
6.	Вархолякъ Мар.	1288
	Pittsburg, Pa.	
7.	Борецкій Стеф.	821
8.	Скаско Іоанъ	1289
9.	Костко Фед.	1289
10.	Костикъ Анна	1290
	Mayfield, Pa.	
11.	Смерекъ Ив.	1290
12.	Майхричь Анд.	1291
	McAdoo, Pa.	
13.	Шкуратъ Мак.	1291
14.	Ґавловскій Ант.	1292
	Mt. Carmel, Pa.	
15.	Ровнякъ Мих.	1292
	Priceburg, Pa.	
16.	Дуплякъ Пет.	1293
17.	Турокъ Юлія	1293
18.	Фалатъ Анна	1294
19.	„ Марія	1294
20.	Ґузелякъ Андр.	1295
21.	„ Мих.	1295
22.	Дуплякъ Ст.	1296
23.	Русинъ Мих.	1296
	Trauger, Pa.	
24.	Владика Пет.	1297
25.	Вынатко Гнатъ	1297
26.	Глива Панько	1298
27.	Мацько Іоанъ	1298
28.	Рахель Андр.	1299
29.	Смій Петр.	1299
30.	Спѣвакъ Йос.	1300
31.	Ющакъ Мих.	1300
32.	„ Гнатъ	1301
33.	„ Васпль	1301
34.	Желемъ Вас.	1302

Ант. Бончевскій
секретарь.

ЩО ЧУВАТИ ВЪ СВѢТѢ?

Хочь россійскій царь скликуе до Гаги конференцію зъ представителѣвъ усѣхъ державъ въ цѣли забеспеченя всесвѣтного мира, то таки можь сподѣватись, що помимо тыхъ усѣхъ чоловѣколюбныхъ заходѣвъ, всѣ державы ладять ся до кровавого танця. Тою краиною, надъ котрою мають битись державы, суть Хины, де вже майже всѣ европейскій державы позаймали по кусникови края нѣбы у вѣчну аренду, але недалеке те будуче, коли побачимо, якъ хиньскій муръ розвалить ся, а оно стане добычею европейскихъ державъ. Нынѣ нѣхто не подумавъ надъ тымъ, якъ бы просвѣтити и уцивілізовати тыхъ хиньскихъ людей, а кожда держава думае лишь надъ тымъ, якъ бы то можна захопити якъ найбôльше. Пожіемо, то побачимо, якъ оно буде.

Въ Австріи рада державна не радить, але за те галицкій соймъ ухвалюе одну мудру установу за другою. Перше ухваливъ, щобъ Галичина покрыла всѣ злодѣйства, якихъ допустили ся галицкій шляхтичѣ въ касѣ щадничôй; потому урадили будôвляный законъ для сѣлъ, мѣстъ и мѣсточокъ, про котрый вже була бесѣда въ „Свободѣ", а теперь ухвалили таке право, що якъ котрый посолъ за остро говорить противъ злодѣйскои господарки польскихъ шляхтичѣвъ, то его можь, нѣбы за неприличне поведене, выдалити зъ засѣдань сойму на колька день. Такимъ способомъ панки, наброивши чимало, хотять позбути ся людей въ соймѣ на той часъ, коли они хотѣли-бъ газдувати по шляхецку добромъ польскихъ и рускихъ хлопôвъ.

Въ Америцѣ иде по старому. Новина лишь та, що Американцѣ охололи зъ того телячого одушевленя, якій выкликала вôйна американьско-ишпаньска. Они самі теперь бачуть, що капіталисты выкликали ту вôйну длятого, щобъ мати бôльше мѣсця для свого бізнесу. Вôйна на Филипинахъ не то, що не одушевляе Американця, а просто его огôрчае, тымъ бôльше, що безъ найменшои причины гине неповинно зъ одной и другои стороны оферъ; а для кого и по що? Певно, що Американцѣ будуть бити Филипинцѣвъ доти, доки тѣ имъ не здадуть ся, бо имъ ходить о ихъ народну честь, Американцѣ навѣть розкинули по Филипиньскихъ островахъ письма, въ котрыхъ запевняють крайовцѣвъ, що хотять лишь для нихъ добра лишь бы они имъ здали ся. Якъ оно тамъ буде, а то певна рѣчь, що лучше правлѣне Американцѣвъ якъ Ишпанцѣвъ.

У насъ на Американьской Руси така новина, що о. Григорій Груника, що перекинувъ ся въ православного попа, якъ пише свою газету „Свѣтъ", то нѣбы пише, пише, про людску бѣду а въ кôнци скрутить хвостомъ и прибе на те велику печатку, що зъ того всего, якъ ты хочешь бути щасливымъ чоловѣкомъ мусишь пристати до его оборы. Выходить на те, що якъ ты будешь такои вѣры якъ вôнъ, то у тебе буде грошей, якъ половы, розуму пôвъ свѣта, а спокою душевного фірами. Чи се правда, най кождый змѣркуе по собѣ.

О. Т. Обушкевичъ нашь рускій священникъ зъ Мейфільдъ, Па. выписавъ въ „Свободѣ" письмо до всѣхъ рускихъ священниковъ зъ зазывомъ, щобъ они зôйшли ся по святахъ разомъ и призадумались надъ нашимъ церковно-народнымъ положенемъ. Мы годимось зъ высказами о. Обушкевича та одно собѣ гадаемо, що самі лишь священники не можуть мати опѣки и брати участь въ управѣ рускихъ громадъ въ Америцѣ а до того треба бы покликати предствителѣвъ свѣтскихъ кождои рускои громады. Мы лишь се натякнули отъ такъ застерѣгаючи собѣ въ тôй справѣ слово, на случай, если-бъ хтось зъ постороннызъ не забравъ въ тôй важнôй справѣ слова. Одно лишь запевняемъ всѣхъ, що щонебудь будемо коли радити, нѣколи не вôдступимо вôдъ народныхъ бажань и интересôвъ.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

Зъ Олифантъ, Па.

Вже то незадовго и въ насъ Воскресеніе и кождый зъ насъ очѣкуе нетерпеливо того свята. Неоденъ старае ся, якъ бы то звôльнити ся зъ роботы на той празникъ, инший нюхае вже наперед, якъ бы то и где забавити ся порядно. Але вже якъ хто хоче забавляти ся, то най лишь не оглядае ся на олифантскихъ польскихъ робôтниковъ и не бере собѣ зъ нихъ примѣру. А они не согôрше опровадили свой Великдень. Якъ зачали забаву въ суботу, то скôнчили ажь вô второкъ. За цѣлый той часъ чути лишь было спѣвы и крики, такъ, що не лишь не давали спати хрещенымъ людямъ, але и собаки не могли здрôмнути, бо вôдгавкувались тымъ піяцкимъ выгукуванямъ. Вô второкъ рано, коло нôвъ до семои, иду я до роботы, ажь ту бачу коло айрискои церкви бѣжить чоловяга майже въ Адамовôмъ одягу, а за нимъ другій честній гостоньки. Видко хотѣли гôдно закôнчити гостину, бо вымахували кулаками за утѣкаючимъ. Якъ бы бѣдака не втѣкъ, то було-бъ ему порядно обôрвало ся.

Розумѣесь, що Американцѣ, коли таке побачили, лишь сплювали зъ обмерзѣня, прозываючи ихъ всякими нелестными прозвисками. Тому я те пишу, щобъ остеречи рускихъ робôтниковъ, абы дехто и зъ нихъ не схотѣвъ такъ святкувати рускихъ великодныхъ святъ.

Оденъ зъ козакôвъ.

ВѢСТИ ЗЪ КАНАДЫ

Dauphin, Man.

Почт. Редакціо!

Ѣздивъ я до Дауфинъ умысне въ той цѣли, щобъ побачити Духоборцѣвъ, бо хотяй я чувъ богато про нихъ, но хотѣвъ я бачити той народъ на власнй очи, щобъ вамъ написати щиру правду. Богато писали газеты канадійскй про нихъ, а всѣ выхвалювали ихъ по пôдъ небеса, хоть и не знають еще якій то народъ, бо доперва его первый разъ побачили, а щобъ народъ пôзнати, то треба жити довшій часъ помѣжь нимъ. Я зô свои стороны не можу вамъ больше нѣчого написати про нихъ, якъ то, що вже Геникъ написавъ бувъ въ „Свободѣ." Вôнъ описавъ все по правдѣ и нѣчого не пересадивъ.

7-го м. м. приѣхавъ я колѣею до Дауфинъ и найперше зайшовъ я до имміграційного дому. Великій им. дôмъ набитый биткомъ Духоборцями. По подвôрю прохожувались Духоборцѣ мужчины, жены и дѣти. Майже всѣ въ кожухахъ, баранячихъ шапкахъ, чоботахъ або черевикахъ зъ пончохами власнои роботы. Приходжу близше до нихъ и поздоровляю ихъ словами: „Слава Богу", они всѣ познимали шапки и вôдповѣли менѣ якъ слѣдъ. Вôдтакъ зачавъ я говорити зъ ними по россійски. Говорять досыть чисто по россійски, нашй люде розумѣють ихъ цѣлкомъ, а навѣть оденъ Русинъ говоривъ менѣ, що лѣпше може розумѣти Духоборця, якъ свого сусѣда-Лемка, котрый приѣхавъ зъ Пенсильвеніи. Входжу до им. дому. Въ великôй сали при довгихъ столахъ робили жѣнки (було ихъ зъ 50) шили, прали, прасовали и т. и. Всѣ були убранй дуже чисто, на каждôй була чиста сорочка, спôдниця — въ черевикахъ. Въ хатѣ було чисто, тихо, кожда робила свою роботу безъ крику и гамору. Тутъ пригадавъ я собѣ, якъ я приѣхавъ бувъ зъ Пенсильвенія до Вінніпегъ и якъ показували менѣ нашихъ Галичанъ и Буковинцѣвъ въ им. домѣ, въ Вінніпегъ. Господи святый! Що за рôжниця помѣжъ нашими жѣнками а Духоборцями. Не буду вамъ описовати нашихъ жѣнокъ, бо вы самй здоровй дуже добре знаете, ще тôлько доложу то, що при поворотѣ зъ Дауфинъ (пѣшки, бо колѣя не ишла) вступивъ я до хаты нашого Русина, то на першій погляд у хатѣ побачивъ я якусь стать, но не мôгъ я розпôзнати, що се, зъ початку думавъ я, що я зайшовъ десь до хаты якого Индіяна або Ескімоса, але звукъ рускои мовы нагадавъ менѣ, що я находжу ся въ цивілізованого Европейця-Русина. Чоловѣкъ сидѣвъ на лôжку, а властиво на кôлькохъ дручкахъ, накрытыхъ сѣномъ и куривъ люльку, на земли сидѣло двое дѣтей чорныхъ, брудныхъ, а по хатѣ крутила ся ихъ мати. Обторгана, обдерта, рубець рубця не держить ся, лахи чорнй, якъ сажа, знать ще нѣколи не були пранй, волосе не зачесане, боса зъ чорными, згноеными ногами — чиста сатана. Но гадаю собѣ: якъ бы ты була убрана лѣпше, чистѣйше, або якъ бысь була цѣлкомъ гола то була бысь подôбна до людины, а такъ якъ бы-мь тя побачивъ десь въ лѣсѣ,

(Продовжене на другôй сторонѣ.)

НЕ УБІЙ!

Дня 24. януара 1894 року померъ въ больници воронежской тюрмы, въ Россіи, Евдокимъ Дрожжинъ, бувшій сѣльскій учитель курской губерніи. Небôжчикъ, Русинъ-Украинецъ, бувъ однымъ зъ праведнѣйшихъ людей, якихъ не легко стрѣнути въ житю. Коли его въ 1891 роцѣ покликали до войска вôнъ не хотѣвъ бути жовнѣромъ и носити оруже, бо пôсля науки Христа уважавъ усѣхъ людей за братôвъ, а затѣмъ убивати ихъ и знасиловувати признававъ найбôльшимъ грѣхомъ противнымъ совѣсти и волѣ Бога. Правительство, котрого власть основана на знасилованю и убійствѣ, заперла спочатку Дрожжина на рôкъ тюрмы въ Харковѣ, а потомъ перевели его въ воронежскій дисциплінарный батальонъ, де за 15 мѣсяцѣвъ мучили его холодомъ, голодомъ и запертемъ въ самотѣ. Наконець, коли у него вôдъ тыхъ страшныхъ мукъ розвинулись сухоты и через то узнали его неспосôбнымъ до жовнѣрскои службы, рѣшили перевести его до цивільнои тюрмы, де мавъ вôдсиджувати 9 лѣтъ вязницѣ. Но при переведеню его въ тюрму, не дали ему теплои одежи, через що Дрожжинъ ще больше простудивъ ся и через 22 дни померъ.

Такихъ Дрожжиныхъ есть въ Россіи чимало, котрй хотять жити пôсля науки Христа, за що ихъ строго переслѣдуе правительство, котре уважае себе тежь христіяньскимъ. Коли вийшло печатею житє Дрожжина, его муки и смерть, графъ Левъ Толстой, великій писатель и фільософъ россійскій написавъ по тому поводу статю, въ котрôй на пôдставѣ науки Христа показуе людямъ, що таке войскова служба и чи годить ся она зъ христіяньскою наукою и людскою совѣстю. Щобъ нашй читателѣ могли мати понятє про ту справу, мы наводимо въ перекладѣ ту статю:

Еще Мойсей въ своихъ заповѣдяхъ, даныхъ 5 тысячь лѣтъ тому назадъ, поставивъ заповѣдь: не убій. Те саме проповѣдали всѣ пророки; те саме проповѣдали мудрцѣ и учителѣ цѣлого свѣта; те саме проповѣдавъ Христосъ, заказуючи людямъ не ино убійство, але все те, що може до него вести, всяку ненависть и гнѣвъ противъ брата; и те саме написане въ серци чоловѣка такъ ясно, що нема больше огидного поступка мерзкого усѣй истотѣ незôпсутого чоловѣка, якъ убійство подôбнои собѣ истоты — чоловѣка.

А помимо того, що той законъ Бога вôдкрытый намъ ясно Мойсейомъ, пророками и Христомъ и такъ сильно написаный въ нашôмъ серци, що про его обовязокъ для насъ не може бути жадного сумнѣву, а однакъ того закона не то, що не признають въ свѣтѣ, а признають законъ зовсѣмъ противоложный, обовязокъ кождому чоловѣкови служити въ войску то есть станути въ рядахъ убійцѣвъ, присягати на послухъ убивати въ кождôй хвили, навчити ся штуки убивати и то убивати собѣ подôбныхъ, коли лишь того вôдъ него зажадають.*)

*) Въ державахъ, де нема обовязковои войсковои повинности, законъ Бога и совѣсти о неубійствѣ, хочь и не такъ наглядно, тежь нарушаесь всѣми горожанами, бо-жь звѣстно, що ти, що платять грошѣ за насмъ, вербунокъ и удержане войска причиняють ся до убійства людей и суть спôввиновниками тыхъ, що убивають.

Въ часахъ поганьства Христіянамъ приказували вôдрѣкати ся словами Христа и Бога а въ доказъ вôдказу приносити жертвы поганьскимъ богамъ.

Теперь въ нашихъ часахъ приказують христіянамъ не тôлько вôдрѣкати ся Бога и Христа приношенемъ жертвы поганьскимъ богамъ, але приказують христіянамъ вôдрѣкати ся вôдъ Христа и Бога найпротивнѣйшимъ поступкомъ Христу и Богу — клятвою, бути готовымъ до убійства, приготовленемъ до убійства а дуже часто и самымъ убійствомъ.

И якъ колись знаходились люде, що не хотѣли покланяти ся поганьскимъ богамъ и за свою вѣрнôсть Христу и Богу платили житемъ, такъ и теперь були и суть люде, що не вôдрѣкають ся Христа и Бога, не хотять кляти ся бути готовыми до убійства, не вступати въ ряды убійцѣвъ и за ту вѣрнôсть гинуть они переслѣдуванй правительствами въ найстрашнѣйшихъ мукахъ.

И якъ въ давнй часы тй, котрыхъ уважали за пôвбожевôльныхъ, чудныхъ людей, тй мученики христіяньства, котрй гинули за те, що не хотѣли выречи ся Христа, а лишь одинокою своею вѣрностю Христу збурили поганьскій свѣтъ и промостили шляхъ христіяньству, такъ и теперь люде, що не хотять служити въ войску и убивати людей на войнахъ, уважають ся за фанатикôвъ, котрй терпять муки и переслѣдованя' бо не хотять вôдступити вôдъ заповѣдей божихъ, они одною вѣрностю заповѣдямъ бурять, истнуючій жостокій порядокъ лучше революціи и вôдкрывають людямъ новый радôстный станъ загального братства, царства Божого, котре проповѣдали пророки, а котрого пôдвалины положенй Христомъ за 1900 лѣтъ тому. Рôжниця мѣжь давными мучениками христіяньства а теперѣшными тôлько та, що тогдѣ поганьскихъ дѣлъ вôдъ христіянъ домагались погане, теперь-же поганьскихъ дѣлъ и самыхъ огидныхъ поганьскихъ дѣлъ — такихъ, якихъ не жадали погане: убійства — жадають вôдъ христіянъ не погане, а христіяне або бодай люде, що признають ся до того имени; дальше рôжниця та, що тогдѣ сила поганьства держалась на незнаню, на тôмъ, що оно не знало не понимало христіяньства, теперь-же жорстокôсть мнимого христіяньства держить ся тôлько на обманѣ, на свѣдомôмъ обманѣ. Тогдѣ для освободженя христіяньства вôдъ насильства треба було переконати поганôвъ про правду христіяньства, а того побôльшôй части не мо-жь було зробити, Юліянъ Вôдступникъ и иншй лучшй люде того часу були свято переконанй, що поганьство се просвѣта и щасте, а христіяньство темнота, незнане и зло.

Теперь для освободженя христіяньства вôдъ насильства и жорстокости треба тôлько розкрыти обманъ ложного христіяньства. А той обманъ розкрывае ся однымъ простымъ исповѣданемъ правды, що то попыхае нѣбы христіяньскй власти до насильства, мученя и убійства христіянъ за захованє того самого, що и они вызнають,



„SVOBODA"
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only little Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA" Publishing Co.

All comunications should be addressed to:

„Svoboda"
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA"
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЬ ЩО ТЫЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

(Продовжене зô стороны першои)

не въ хатѣ, то певне утѣкъ бы-мь зô страху, бо думавъ бы-мь собѣ, що се якійсь звѣръ. — Але вертаймо назадъ до Духоборцѣвъ. Перейшовъ я до кухнѣ. Колька жѣнокъ порало ся коло печи и варили обѣдъ. Цѣлый стôлъ бохонцѣвъ хлѣба поскладаный на столахъ — но нѣхто не рвавъ ся до ѣды, но котрый зголоднѣвъ, ишовъ, сѣдавъ за стôлъ и ѣвъ по людски. И пôдъ тымъ взглядомъ Русины галилейскй лѣпшй аматоры вôдъ Духоборцѣвъ. Досыть пригадати рускій баль на Сифтонъ, котрый бувъ описаный въ „Свободѣ", де мало не били ся про хлѣбъ — но въ „Свободѣ" ще не було всего описане, тамъ ще було бôльше свиньства, про котре соромъ и згадувати. Дальше выйшовъ я на першій поверхъ им. дому, тамъ такожь було повно Духоб., але нѣхто дурно не сидѣвъ, кожде щось робило. Що якъ що, але чистота взôрцева захована мѣжь ними всюда.

Тысячѣ Духоб. певно тôлько роботы не завдали службѣ колейовôй и въ им. домахъ, якъ десятки галичанъ. Въ той часъ якъ я бувъ въ Dauphin було всѣхъ Духоборцѣвъ повысше 300 душь, а богато выѣхало вже на свои колоніи до Саскачеванъ. Не будуть они осѣдати такъ якъ иншй народы по одному на кождôй фармѣ, але будуть будовати собѣ села по 25—30 родинъ разомъ, а фармы будуть мати дальшй але певно не бѣднѣйшій якъ Русины галицкй, бо бодай не показують по собѣ такои нужды. Любовь и згода панують помѣжь ними; релігія у нихъ трохи дивна пр.: не ѣдять мяса, не убивають нѣякого звѣря, не курять, не пють, церквей не будують, священиковъ не хотять и т. и., але помимо ихъ релігіи они мають бути добрыми людьми. Нашй Галичане не люблять ихъ, бо кажуть: „то якійсь поганы, они не хрестять ся, попôвъ не хотять, церкви не хотять, а мы, каже, хрещеный народъ." Але чи се прввда? Я знаю, що нашъ народъ чи католицкій чи православный вôнъ убе и вкраде и опукае и обмовить и все таки вôнъ найлѣпшій, бо вôнъ ся хреститъ и постить и сповѣдае ся и до корчмы ходить а и до церкви часами зайде, якъ есть церковь, а якъ нема церкви — то и не треба. Тôлько за Духоборцѣвъ. Бôльше не знаю, бо за оденъ разъ бôльше я не мôгъ довѣдатись.

За переслѣдованя зô стороны прав. россійского оповѣдали, що ихъ „переслѣдовали и гонили" за то, що не хотѣли служити въ вôйску, платити податки и такй иншй европейскй драчки. Але зъ ихъ оповѣдань видно, що все прощають тымъ, що ихъ давили. Зъ того всего я бачу, що наше галицке правительство потрафило бы тежь такъ само людей давити. Оно вже трохи и практикуе на Русинахъ и хто знае чи не такъ само якъ россійске правительство.

Що до прпѣзду руского священика до Канады я до сего часу нѣчого не чувъ, не знати хто его выпле и де на котру колонію. Конче бы тутъ треба було такъ зô взгляду на становиско релігійне якъ народно-просвѣтне. Тôлько хто ему дасть удержане — се знову друга справа. Кобы на два роки дôставъ яку-таку запомогу вôдъ консисторіи то пôзнѣйше вже народъ удержавъ бы самъ священника. Вже и теперь могли бы удержати священника въ Dauphin, бо вже есть до 300 родинъ рускихъ, але-жь бо той народъ перше якось по трохи притягати а вôдтакъ по двохъ-трохъ рокахъ змогли-бъ дати удержане. Тôлько треба тутъ священника не такого, щобы гравъ въ дудку Французамъ. Мы Французôвъ не боимо ся, они насъ не зъѣдять, бо бы насъ не стровили. Якійсь польскій ксьондзъ Kulawy приѣжджае до Dauphin и бунтуе Русинôвъ а насъ шкалюе по англицкихъ газетахъ. Варто бы ему щось всыпати порядно, але бѣда, бо по англійски добре не знаю, анѣ англійскихъ газетъ не читаю, тай не маю часу зъ такими св... якъ польскій ксьондзъ політику провадити.

Вашъ знакомый.

ВѢСТИ ЗЪ УКРАИНЫ.

Де-що про студентскй розрухи въ Россіи.

Щобъ читателѣ „Свободы" могли де-що знати про порядки въ Россіи та про те, якъ тамъ думають и заховують ся интелігентнй, молодй люде, що не хотять ще нагинати свого молодечого карку пôдъ нагайку россійского правительственного посѣпаки, мы ту подамо имъ допись одного зъ дописувателѣвъ зъ нашои Украины, котрый есть те-жь студентомъ. Вôнъ пише:

Дня 20. марта мавъ вôдбутись у Петербурзѣ звычайный актъ т. е. такй сходины щорôчнй, де дають надгороды, читають справоздане зъ університетского (высшои школы) наукового житя и т. д. Звычайно петербургскй студенты у сей день выйшовши зъ тои урочистости, идуть по каварнямъ, расторанамъ, щобъ бôльшь реально вôдсвяткôвати сей день. На сей разъ ректоръ (найстаршій въ высшôй школѣ) вывѣсивъ оголошене, що студенты повиннй ити домôвъ по одному або по два. Отже, коли ректоръ прійшовъ на ту урочистôсть и коли ставувъ на пôдвысшенôмъ мѣсци, ему стали свистати, выражаючи тымъ свое невдоволене проти его поступованя. Пôсля сього они розôйшлись тихо до своихъ хатъ, постановляючи нѣгде не вступати. Ажь ту на однôмъ мостѣ заступае имъ дорогу кôлькохъ полісменôвъ на коняхъ, приказуючи студентамъ, щобъ они ишли по двохъ. Студенты стали мѣжь собою переговорюватись ажь ту надбѣгае зграя кацапôвъ зъ нагаями, а оденъ зъ нихъ (командиръ) каже: „За такую сволочь, какъ студенты насъ не повѣсятъ" и кинулись не безоружныхъ студентôвъ. — Колька душь страшенно ранено, а зовсѣмъ сторонныхъ людей забито: якогось дѣда, якусь жѣнку, зовсѣмъ неживыми вынесли. Тутже побито и двохъ професорôвъ.

Студенты вернулись до університету, зробили нараду и ухвалили доти не ходити на выклады (до тои высшои школы), доки не зроблять имъ справедливости.

Заразъ-же выслано письмо и до иншихъ університетôвъ, щобъ и тй пôдтримали товаришôвъ и старались добувати тыхъ требованъ, якй выставило петербургске студентство. Наслѣдкомъ того було се, що кіевскій, московскій, харківскій, одесскій, варшавскій и томскій и всѣ майже науковй заклады перестали ходити на выклады (до высшои школы), вымагаючи здѣйсненя требованъ петербургскихъ студентôвъ. Розумѣе ся, що урядъ и суспôльство заворушились, бо може нѣколи не бачили такого страйку. Царь призначивъ комісію, щобъ розслѣдила сесю справу та чимъ оно скончить ся — не знати, мабуть не на добро студентôвъ.

Полиція каже, що першй студенты стали на нихъ кидати камѣнями, а они лишь для самоохороны вжили нагайокъ. Тымчасомъ по всѣй Россіи страйкъ тревавъ до першого тыждня посту. Въ деякихъ університетахъ, частина студентôвъ почала ходити на выклады, въ деякихъ нѣ. Мѣжь тымъ начальство розпорядило (по царскôй милости) повыкидати бунтовщикôвъ: зъ Петербурга 150 душь зъ Москвы 250, въ Варшавѣ стôлько, у Кіевѣ 57, тôлько у Харковѣ а въ Одессѣ розумнѣйше начальство жадного не выкинуло. Найгôрше выйшло студенство въ Кіевѣ, бо тй рѣшили доти не ходити на выклады, доки повыганяныхъ не попринимають. Бôльшьсть була за тымъ а меншôсть, царелюбцѣ, хотѣли ходити и не держати зъ товаришами. Тогдѣ мѣжь одною а другою партією выйшла драчка, бо вывалено дверѣ, де професоры мали выкладати для тыхъ царелюбцѣвъ та выбито пару шибокъ. Пôсля того університетъ замкнули и доси. Теперь всѣ подають прошене о приняте, бо всѣхъ звôльнено, але ходить чутка, що 300—400 душь не пріймуть.

Зачувати, що въ другихъ університетахъ знову зачинають студенты буритись, мабуть знову застрайкують. Наслѣдкомъ тыхъ студентскихъ розрухôвъ буде се, що россійске правительство пôзнае, що не можна грати ся до вподобы зъ интелігентными людьми, мають те-жь завести деякй реформы а и усунуть зъ посадъ двохъ міністрôвъ.

Хто боре ся — той выборе. Лежаного не дають.

НОВИНКИ

Новый законъ.

Въ пенсильвеньскôй легіслятурѣ ухвалено такій законъ, котрый есть великои ваги для всѣхъ копальниковъ угля. Сей законъ мае увôйти въ житє за шѣсть мѣсяцѣвъ и звучить менше бôльше такъ: Кожда копальня, въ котрôй працюе бôльше якъ десять людей, повинна мати вôдповѣдну скôлькôсть бандажôвъ, полотна, вовняныхъ накрывань рôвно-жь мусить мати окрему, вôдповѣдно умебльовану, освѣтлену, чисту и вентильовану комнату, де можна бы потовченымъ або покалѣченымъ робôтникамъ дати першу помôчь. Наставникъ и его помôчники мусяти мати надъ тымъ доглядъ и вести рахунокъ лѣкарскихъ артикулôвъ, записувати назвиска покалѣченыхъ, родъ калѣцтва, спосôбъ лѣченя и назвиска лѣкарôвъ. Инспекторъ копальнѣ мае право оглядати таку лѣкарску комнату въ своимъ повѣтѣ що найменше разъ на шѣсть тыжднѣвъ и пересмотрити записки. На случай невыконаня згаданыхъ приписôвъ зô стороны компаніи або еи урядникôвъ мае вôнъ сейчасъ донести до повѣтового коронера. Кара, яка може стрѣнути компанію, за непослухъ тому законови, не мае перевысшати 500 долярôвъ або шѣсть мѣсяцѣвъ вязницѣ.

Хотѣли цара усунути.

Французкй газеты пишуть, що въ Петербургу, въ Россіи, стара цариця, вдова по царѣ Александрови III. вразъ зъ Победоносцевомъ, оберъ-прокураторомъ Синоду, хотѣли усунути теперѣшного царя Миколу II., оголошуючи его божевôльнымъ.

Несподѣванка.

Практичный батько бачучи, що его донцѣ перевернулось въ головѣ, бо нѣчо не хотѣла робити, а цѣлыми днями або строилась передъ зеркаломъ або проходжувалась по мѣстѣ, обѣцявъ справити ѣй несподѣванку, если стане робити въ кухни. Донька, надѣючись гарного подарунку, навчилась въ коротцѣ варити, а тогдѣ батько вôддаливъ служницю. Була се проворна несподѣванка.

До нашихъ дописувателѣ[...]

Если хто зъ читателѣ[...] „Свободы" мавъ бы охо[...] написати яку новину [...] своеи мѣсцевости, то най[...] те уважае, щобъ по 1) [...] сати выразно, абы мы [...] потребували слѣпати на[...] письмомъ годину, а опо[...] недоглупавшись толку, [...] кинули до коша, 2) най [...] новины будуть такй, що [...] гли-бъ интересувати шир[...] шій загалъ Русинôвъ а [...] такй, що въ нихъ описуе[...] кума або свого знакомо[...] що вôнъ пе, якъ ходить, а[...] якъ руками вымахуе. Тре[...] знати, що подôбнй хиб[...] знайдуть ся у кождого ч[...] ловѣка, а затѣмъ не ст[...] нуть они интереснй д[...] нѣкого, нѣхто зъ такои д[...] писи нѣчо не навчить с[...] бо они не займають ш[...] шого житя робôтникôвъ. Дописей безъ пôдпису того[...] що писавъ, мы не можем[...] помѣщувати. Хто-бъ не х[...] тѣвъ, щобъ его имя выяв[...] ти, най напише, що зве с[...] такъ а такъ, а пôдъ допи[...] сею хоче мати иншій пô[...] писъ.

Малй невôльники.

Праска часопись „Народ[...] нй лісты" подае въ лист[...] зъ Москвы дуже интересн[...] вѣдомости про житє мол[...] дыхъ ческихъ музыкантô[...] зъ котрыхъ три сотки ро[...] сійска поліція выдалила [...] рôдного краю. „Пôдпріим[...] звычайно наймае 15 або [...] дѣтей, дѣвчатъ и хлопцѣ[...] на якихъ 5 лѣтъ и даю[...] хлопчинѣ старй скрипки, дѣвчинѣ арфу, высылае и[...] що рана парами грати [...] домахъ; за те зговжусе[...] вати имъ ѣдженє, одяг[...] 50 або 60 реньскихъ [...] плывѣ двохъ лѣтъ прац[...] Въ лѣтѣ, досвѣта, идуть [...] бѣдацтва до околиць, [...] суть лѣтнй помешканя [...] тамъ за свôй спѣвъ дост[...] ють 5 копійокъ; але зимо[...] положене ихъ невыносим[...] Малй музыканты не мают[...] теплои одежи, то-жь мер[...] знуть дуже, а мѣсця, [...] они мусять спѣвати и гр[...] ти, се гнѣзда найпоганнѣ[...] шои розпусты. Чимало дѣ[...] чатъ, що суть теперь [...] домахъ розпусты, познако[...] мились зъ тымъ поганым[...] заробкомъ, въ той спосôб[...] що перше були вандровн[...] ми музыкантами. Ческй му[...] зыканты мешкають въ най[...] бруднѣйшихъ улицяхъ Мо[...] сквы; спить ихъ по десят[...] або и бôльше осôбъ въ ма[...] лыхъ покоикахъ, въ пивни[...] цяхъ, де навѣть соняшне свѣтло не доходить."

Давнѣйше, коли христіянинъ збороняв ся покланяти ся поганьскимъ богамъ, то говоривъ поганамъ: „я не узнаю вашои вѣры, я — христіянинъ и не можу и не хочу служити вашимъ богамъ, а буду служити одному правдивому Богу и его сынови Йсусу Христу", а поганьскй власти карали его за те, що вôнъ исповѣдавъ релігію, котру они уважали ложною и шкôдною а его кара не носила жадного противорѣчя и не пôдрывала того поганьства, въ имя котрого его карали. Теперь-же христіянинъ, що вôдказуесь вôдъ убійства, говорить свое вызнане вже не поганамъ, а людямъ, що звуть себе христіянами. И если вôнъ говорить: „я — христіянинъ и не можу и не хочу поповняти противныхъ христіяньскому закону жадань убійства", то ему вже не можуть сказати, якъ перше погане: „ты исповѣдуешь ложну и шкôдну науку и за те мы тебе караемъ, а ему говорять: „мы те-жь христіяне, но ты не понимаешь добре христіяньства, кажучи, що христіянинъ не може убивати, если ему приказуе той, хто въ дану хвилю уважае ся его начальникомъ. И за те, що ты не годишь ся зъ тымъ, що христіянинъ повиненъ не любити ворогôвъ, а убивати всѣхъ тыхъ, кого ему прикажуть, мы христіяне, що исповѣдуемо законъ лагôдности любови, и прощеня, караемъ тебе."

Выходить таке, що власти, що признають себе христіяньскими, въ усѣхъ такихъ случаяхъ зъ людьми, що вôдказують ся вôдъ убійства, зневоленй явно и урочисто вôдрѣкати ся вôдъ того христіяньства и норовственного закона, на котрôмъ именно основуесь ихъ власть,

Крôмъ того, на нещасте ложныхъ властей и на щасте цѣлои людскости, условины военнои службы стали въ послѣдныхъ часахъ зовсѣмъ вôдмѣннй, вôдъ тыхъ, якй були перше, и тому жаданя властей стали наглянѣйше нехристіяньскими а вôдказы въ выповненю ихъ жадань ще частѣйшй.

Перше до военнои службы покликувано яку сотну часть всѣхъ людей, и правительство могло припускати, що до вôйсковои службы йдуть люде низшого уровеня норовственности, такй, для котрыхъ вôйскова служба не представляе нѣчо противного ихъ христіяньскôй совѣсти, якъ оно и було, коли въ жовнѣры вôддавали людей за кару. Тогдѣ, если въ жовнѣры вôддавали чоловѣка, що пôсля своихъ норовственныхъ прикметъ не мôгъ бути убійцею, то се бувъ нещасливый случай и вынятокъ.

Теперь-же, коли всѣ мусять сповняти жовнѣрску повинность, найлучшй люде, по христіяньски настроенй и далекй въ спроможности участвувати въ убійствѣ, всѣ мусять уважати себе убійцями и вôдступниками Бога.

Перше до найманого вôйска записували ся самй грубй, нехристіяньскй и темнй люде або добровольцѣ и наемники; перше нѣхто або рѣдко хто читавъ Евангеліе и люде не знали его духа; и перше дуже рѣдко, головно финатичнй сектанты, уважали за грѣхъ войскову службу и зборонялись вôдъ неи. Теперь-же нема нѣ одного чоловѣка въ христіяньскихъ державахъ, котрый бы не бувъ обовязаный свѣдомо, своими грôшми, а по бôльшôй части Европы прямо безпосередно участвовати въ приготованяхъ до убійства або въ самыхъ убійствахъ; теперь вже неоднй сектанты, а навѣть люде не узнаючй жадныхъ догматôвъ, люде образованй, вôльнодумнй вôдказують ся вôдъ войсковои службы и не лишь самй не хотять служити, а прилюдно говорять всѣмъ, що убійство не годить ся зъ жаднымъ вѣроисповѣданемъ христіяньства.

Правительства мають въ рукахъ страшну силу, бо: чимало грошей, заведень, богацтвъ, покôрнихъ урядникôвъ, войско, а навѣть духовеньство и тому огромнй духовнй силы вплыву на людей находять ся въ рукахъ правительства. Оно може, если не пôдкупити, то придавити, знищити всѣхъ тыхъ, хто ему противить ся. Пôдкуплене духовеньство проповѣдуе солдацтво въ церквахъ, пôдкупленй писателѣ пишуть книжки, що оправдують жовнѣрство; въ школахъ — высшихъ и низшихъ — обовязково преподають ся циганьскй катехизмы, зъ котрыхъ учать дѣтей, що убивати на вôйнѣ не тôлько можна, але треба; всѣхъ, що вступають до войска, гонять до присяги; все, що може розкрыти обманъ, строго заказують и карають, — найстрашнѣйшими мукали мучать людей, що не хотять служити въ войску, то есть не хотять убивати.

И дивне диво, вся та огромна, могуча маса людей, вооружена всѣми силами людскои власти, тремтить, крые ся, чуючи свою вину, и хитае ся въ своихъ основахъ и кождои хвилѣ готова розвалитись за появленемъ ся одного чоловѣка, котрый не уступае людскимъ жаданямъ, а повинуе ся законови Бога и исповѣдуе его.

А такихъ людей, въ нашихъ часахъ, вже не оденъ, а тысячѣ, десятки тысячь, а число и головне ихъ значѣне росте зъ кождымъ рокомъ и хвилею. Въ Россіи мы знаемо десятки тысячь людей, що вôдказались присягати новому царeви и признають войскову службу убійствомъ, котра не годить ся не лишь зъ христіяньствомъ, но зъ самыми низшими вымогами чести, справедливости, норовственности. Мы знаемо про такихъ людей въ усѣхъ европейскихъ краяхъ. Знаемо про назаренôвъ, котрй тому 20 лѣтъ появились въ Австріи и Сербіи. Тогдѣ було ихъ кôлька сотокъ, а теперь числять ихъ до 30 тысячь и они то не хотѣли служити въ войску помимо безнастанного ихъ переслѣдованя. Мы знаемо одного высокообразованого, зовсѣмъ вôльнодумного, войскового лѣкаря, що не хотѣвъ служити въ войску, бо вôнъ уважавъ чимсь дикимъ служити такôй институціи, якъ армія, котрои цѣль знасиловувати людей и убивати ихъ.

(Дальше буде.)

Новй сѣрники.

Зъ Франціи доносять о новôмъ вынаходѣ сѣрниковъ, котрй мають вôдповѣдати всякимъ вымогамъ. Вже въ роцѣ 1895, коли число жертвъ отроеныхъ фосфоромъ изъ сѣрниковъ, досягло значнои высоты, склпкало французке правительство особный комітетъ, котрый мавъ подати, чимъ заступити бѣлый фосфоръ, которого уживае ся до выробу сѣрниковъ. По двохлѣтныхъ працяхъ комітетъ не дойшовъ до успѣшного выслѣду, допервa два урядники державнои фабрики сѣрниковъ (у Франціи выробъ сѣрниковъ е монополемъ), Севенѣ и Каганъ, представили ему новый рôдъ сѣрниковъ, що мѣстять въ собѣ замѣсть фосфору мѣшанину сѣрки зъ фосфоромъ, а окрôмъ сего хльоранъ потасовый, и его принято. Новй сѣрники не мѣстять побôчь сихъ матерій нѣчого иншого, крôмъ дуже малои скольксти червоного фосфору, котрый не есть отруею, и воды. Теперь вже выробляють и продають у Франціи лише сѣрники S. C. (початковй буквы вынахôдниковъ). Своимъ верхнымъ выглядомъ не рôжнять ся они вôдъ сѣрниковъ уживаныхъ доси, лише запахъ, що выдобувае ся при паленю, пригадує бôльше сѣрку якъ фосфоръ, але сей запахъ зовсѣмъ не прикрый. Новй сѣрники не фосфоризують въ темнотѣ анѣ при потертю, а отруѣ мають въ собѣ такъ мало, що самоубійникъ мусѣвъ бы зъужити що найменше 6.000 головокъ, абы отруѣти ся. Перерѣзъ и перехованe новыхъ сѣрниковъ цѣлкомъ безпечнй. Выробляють ихъ теперь въ фабрикахъ: Трелязе, Беґль и Леѣтинъ.

Протестъ противъ поединковъ.

Булгарскій депутованый Тшановъ згинувъ въ поединку зъ австрійскимъ конзульомъ Киралейомъ. Причиною поединку було се, що Тшановъ розказувавъ въ товариствѣ, немовъ то одного разу австрійскій конзуль полювавъ ще дальше поминмо того, що польованe вже давно закôнчено. Тшановъ полишивъ завѣщанe, въ котрôмъ каже: „Я мôгъ не приняти поединку и то зъ найчистѣйшого переконаня. Той и сей мôгъ мною погорджувати и уважати мене за боягуза, иншй могли мене ненавидѣти, що я зганьбивъ болгарске имя. Я бы зовсѣмъ на те не дбавъ и мавъ чисту совѣсть. Але я принявъ поединокъ, бо черезъ те хотѣвъ я запротестувати противъ того варварского звычаю. Я зовсѣмъ не маю претенсіи стати якимсь мученикомъ, але вѣрю, що своею кровю зможу ввести въ погорду поединокъ. И тому принявъ я завôзванe не, щобъ застрѣлити мого противника, але, щобъ стати метою для его кульки.“ Затѣмъ Тшановъ ишовъ до поединку зъ тою гадкою, щобъ дати себе забити. А щобъ тому вчинкови придати бôльше значѣня и розголосу, поручивъ вôнъ, щобъ вôдписъ того завѣщаня заслати найбôльшому філянтропови и мыслителеви 19 столѣтя, Львови Толстому. Вôнъ жичивъ собѣ, щобъ за его грошѣ перекладено те завѣщанe на европейскй мовы, щобъ цѣла Европа про те знала. Такожь розôслано всѣмъ клюбамъ и фехтунковымъ школамъ, щобъ тои справы не забути, а каждый, щобъ знавъ, що поединокъ есть дикимъ останкомъ варварскихъ часôвъ.

Страхъ въ житю европейского жида.

Жидъ боить ся до 20 року собаки, щобъ его не вкусила; вôдъ 20 року до 24 лякае ся бранки вôйсковои, вôдъ 24 ажь до смерти лякае ся тюрмы, бо веде такй нечистй интересы, що сподѣесь кождои хвилѣ упинитись въ Ивановôй хатѣ.

— Дня 7. с. м. вôдбулась въ Scranton, Pa. передъ United States Court-омъ досыть цѣкава розправа. Оскарженый бувъ п. Товтъ редакторъ газеты „Slovenske Noviny“ зъ Hazleton, Pa. (о котрôмъ говорять, що дôстае пôдмогу вôдъ мадярского правительства) за те, що посылавъ почтою газету, въ котрôй були друкованй неприличнй слова. Противъ него и за нимъ свѣдчили словеньскй католицкй попы, котрй, якъ звѣстно, подѣленй на двѣ ворожй собѣ партіи. Розправа скôнчилась на нѣчôмъ. По переслуханю кôльканайцятьохъ свѣдкôвъ судія сказавъ, що справа ся занадто маловажна, щобъ ей давати пôдъ осудокъ судіѣвъ присяжныхъ. А свѣдкамъ однои и другои стороны сказавъ, що прійшовши тутъ до Америки повиннй бы забути свои домашнй старокраевй споры и жити въ любови и згодѣ даючи въ той спосôбъ добрый примѣръ тымъ, котрыхъ суть проводирами.

Фатальна похибка.

Якійсь Французъ мавъ охоту забити теперѣшного президента французкои републики и тому засѣвъ ся на него въ парку. Якъ разъ тамтуды перѣѣздивъ панокъ подôбный до президента, котрого вôнъ застрѣливъ та опôсля переконали ся, що се бувъ оденъ богатый промысловець, котрого лице було подôбне до теперѣшного президента.

Посмертнй вѣсти

Заледво пару день минуло вôдъ похорону бл. п. К. Свалы, члена браства св. Іоана Хрестителя въ Олифантѣ, а вже неумолима смерть забрала знову одного зъ членôвъ того-жь самого брат. именемъ Михаила Новака. Небôжчикъ мавъ лѣтъ 42 и умеръ нагло; зôставъ забитый въ майнахъ великимъ каменемъ, що впавъ зъ горы просто на его голову. Походивъ вôнъ зъ села Роздôля, горлицкого повѣту, где зôставивъ жену зъ кôлькома малыми дѣтьми. Належавъ лишь до брат. св. Іоана Хр. и до Miners' fond-у. Похоронъ вôдправили въ недѣлю по полудни при великôмъ здвизѣ народа оо. Обушкевичь и Арданъ. Въ церкви трогательну проповѣдь выголосивъ о. Обушкевичь, по чѣмъ тѣло небôжчика выпровадили на цминтарь члены брат. до котрого небôжчикъ належавъ, члены майнерского фонду и знакомй, котрыхъ покôйный мавъ не мало.

Вѣчная ему память!

Теодозій Льорчакъ, 30 лѣтъ, родомъ зъ Королевои Рускои, повѣту грибôвского, членъ братства Рожд. Пр. Богородицѣ въ Lansford, Pa. и „Р. Н. Союза“ упокоѣвъ ся дня 21. марта б. р. Небôжчикъ зôставъ убитый въ майнахъ, зôставивъ жену и двое дѣтей.

Вѣчная ему память!

Переписка Редакціи

М. С., New York. Пытаете насъ, чи вы можете бути въ приязни зъ протестантомъ. Мы знову у вôдповѣдь вамъ поспытаемъ ся чому бы вы не могли бути его пріятелемъ? Авже-жь, если чоловѣкъ лихій, безхарактерный, вôдъ него держатись зъ далека, але зъ честнымъ чоловѣкомъ хочь бы вôнъ бувъ якои вѣры, можна увôйти въ дружбу. Въ такихъ справахъ вѣра нѣпричôмъ а вы самй уважайте, чи чоловѣкъ годить ся до пріятельства, чи нѣ.

Ф.К., Вінніпеґъ, Канада. Дайте-жь дурному розумъ, коли вôнъ его не спожиткуе. Таке саме и зъ А. Д. Вы ему якъ кладѣть въ голову и переконуйте его, а вôнъ все буде свое торочити, бо вôнъ разъ въ церкви апостола читавъ. Доки люде не возьмуть ся за читанe пожиточныхъ книжокъ и газетъ та доки не приглядаючись житю другихъ народôвъ, не зачнуть де-що думати про себе самыхъ, доти знаходити ся будуть мѣжь нами такй, що будуть мати поважанe до кулака а горοѣжитись будуть до тыхъ, що не схотѣли-бъ нѣкого переконувати подôбнымъ способомъ.

СМѢШНЕ



ГОЛОДНЫЙ ЦИГАНЪ.

Прійшовъ циганъ до чоловѣка, три дни нѣчого въ ротѣ не було, сѣмя сидить голодна, а тамъ жѣнка хлѣбъ зъ печи выймае, борщъ на припѣчку булькотить... Циганъ каже:

— Кипи-кипи, борщику, будемъ тебе ѣсти! —

— Будемъ ѣсти, та не всѣ, — вôдказуе хазяинъ.

А циганъ:

— Хиба ты не хочешь?

Коли циганча прибѣгае, бачить: на лавѣ хлѣбъ парує... а попросити соромъ.

— Идѣть, — каже, — тату обѣдати!

— Обѣдайте собѣ самй, а я зъ добрыми людьми побалакаю.

Циганча не иде, кличе вдруге, втрете... Якъ ухопивъ циганъ хлѣбъ, якъ шпурне нимъ у циганча...

— Нѣчимъ менѣ тебе, сяка така дитино!..

А циганча за хлѣбъ та до дому.

НЕ ГРѢШИ НА БОГА!

Циганъ зайшовъ до шевця, а въ того дѣти на той часъ померли. Пытае ся циганъ:

— А де-жь твои дѣти?

Швець каже:

— Богъ забравъ.

Просить тодѣ циганъ напити ся. Той зъ свого жалю, не дивлячись:

— Онъ, — каже, — напійсь!

А тамъ шевскій квасъ стоявъ. — Циганъ якъ сьорбонувъ та тодѣ:

— Не гриши, чоловѣче, на Бога: вôдъ чортового квасу дѣти померли!

— Не гнѣвай ся жѣнко, що я въ тебе горшками кидавъ, — бо я втогды не бувъ голодный.

Запросаны.

Въ имени рады церковнои и всѣхъ моихъ вѣрниковъ запрашаю всѣхъ Русинôвъ зъ нашои околицѣ до Фріляндъ, Па., де въ рускôй церкви вôдбуде ся торжественне посвячене звона дня 16. апрѣля с. р. Дзвôнъ се великій, важить 23 сотнары, за котрый заплатилисьмо готôвкою 614 долярôвъ. Сподѣюсь, що каждый у кого буде вôльный часъ, поспѣшить до фріляндскои церкви, де его радо и сердечно повитаемо.

о. Гавріилъ Мартякъ.

Хоче женити ся!

Молодый Русинъ, що числить 27 лѣтъ житя, ревный рускій патріотъ, членъ братства и „Р. Н. Союза“, взôрцевый робôтникъ, провадить ся дуже честно, бо мае вже теперь 800 долярôвъ готôвки, пошукуе рôвножь честнои жѣнки, Русинки, що вмѣла-бъ бодай по руски читати и писати, мала 200 до 300 долярôвъ и честно провадилась. Може се бути дѣвчина або вдова вôдъ 18 до 27 лѣтъ. Котра-бъ зъ Русинокъ мала охоту подружитись зô мною най пише до Редакціи „Свободы“ и най зашле тамъ свою фотографію. За секретъ ручить ся, а листъ и фотографію я возьму вôдъ Редакціи и назадъ зашлю.

Рускій молодець-робôтникъ.

НА ГОЛГОФТѢ.

Вôнъ ледви хрестъ важкій донёсъ
И ставъ, схиливши ся зъ несилы;
Каты той хрестъ тодѣ взяли
И въ землю глубоко встромили;
Одежу вбогую они
Зняли не чистыми руками
Его-жъ святого до хреста
Прибили острыми гвôздками.
Желѣзо въ тѣло ишло, текла
Святая кровь изъ ранъ пробитыхъ
Але докору не було
У очахъ мукою повитыхъ.
И ось — прибили на хрестѣ...
Запеклый катъ глузуе зъ Него,
Але нѣ муки, нѣ зневагъ
Теперь не чуе Вôнъ — нѣчого!
Вôнъ муки власнѣ забувъ,
Въ Нему живе святая сила:
Едина дума и на хрестѣ
Ему всю душу обхопила
За тыхъ убогихъ и малыхъ,
Що зоставляе Вôнъ на свѣтѣ,
Святее серце и теперь
Не покида Ему болѣти.
Для нихъ на свѣтѣ тôльки й живъ,
За нихъ пôшовъ на муки лютѣ —
И поки свѣтъ не кинувъ Вôнъ, —
Не сила ихъ Ему забути!
И думка ся живе, пала,
Ему всю душу обнѣмае,
И въ стуманѣлыхъ очахъ знову
Святый огонь небесный сяе.
И въ часъ тяжкій, останнѣй часъ,
Въ сей передсмертнѣй хвилины
И знову проходить передъ Нимъ
Зъ житя минулого картины:
Неначе знову устають
Народнѣ стовпища кругъ Его:
То душу змучену принѣсъ
Народъ и слова жде святого.
Усѣ жалѣ, усѣ стражданя,
Всю силу мукъ своихъ тяжкихъ,
Жадучи розраги и порады
Народъ зложивъ Ему до нôгъ.
И жде народъ... И слово рине...
И вôдгукъ будить у серцяхъ,
Любовь до вбогихъ и безщасныхъ
Горить ясна у тыхъ словахъ;
И слово рине... Сумъ безъ краю
И муки лютѣ и страшнѣ,
Що всѣмъ у серци накипѣли
За безпросвѣтнѣ довгѣ днѣ,
Зникають зъ душъ тыхъ наболѣлыхъ
И люде духомъ знову живуть
И, повнѣ вѣрою, безъ краю,
Народнѣ стовпища идуть
За Нимъ за Вчителемъ, щó въ серци
Житя нове збудивъ у нихъ
И далѣ згадка... И въ сконаннѣ
Всього згадати Вôнъ не мôгъ...
А потôмъ иншѣ уявы
И знову мигочуть и встають,
То муки тѣ, що закôнчили
Его тяжку святую путь...
И чуе Вôнъ: смертельна мука
Ему всю душу розрыва,
До долу хилить ся святая
Въ вѣнку терновôмъ голова.
Въ останнѣй разъ на свѣтъ Вôнъ глянувъ
И на людей, що такъ любивъ,
И вмеръ святый и передъ смертю
Простивъ своихъ Вôнъ ворогôвъ...
Покинувъ свѣтъ, людей покинувъ,
Своихъ убогихъ и малыхъ, —
До нихъ Вôнъ знову не заговоре,
Уже навѣкъ теперь затихъ!
И вмеръ святый... И тôльки слово
Его зосталось середъ насъ,
Але-жъ нѣ людска злоба люта,
Нѣ той, що все вбивае, часъ
Не зруйнували досѣ слова,
И, якъ тодѣ, такъ и теперь
Живе любови й правды слово,
Що Вôнъ за его живъ и вмеръ.
Годины прийдуть, — тее слово
Знову запануе и любовь
Сей свѣтъ споганеный поновить,
Безсилымъ силу дасть изновь!..

Иванъ Перекотиполе.

ЧОМУ?

Чому-жъ, братя, вы такенькѣ
Мовь-бы тройла ся напили?
Чи васъ журба придавила?
Чомъ пытаю, посумнѣли?

Чи завмерли вы на волѣ?
Чомъ до цѣли не идете?
Другѣ люде орють, сѣють,
А вы все сномъ марнуете?!

Геть, до чорта, таке жите!
Лишь изъ „кекомъ" ся кумати
И дивитись, якъ вороги
Русь неньку муть розпинати!..

Пощо жіемъ на сѣмъ свѣтѣ?
Щобъ ся люде зъ насъ смѣяли?
Щобы гнили колодою
Смродомъ воздухъ наповняли?!

Ехъ! кобы ся тѣ всѣ гробы
Тѣ могилы зъотвирали...
Що колишну нашу славу
Нашихъ батькôвъ повкрывали!...

Кобы степы тѣ широкѣ,
Синѣ моря говорили,
То-бъ почули милѣ братя
Якъ козаки врагôвъ били!

Якъ сестеръ, братей зъ неволѣ
Вражихъ шатеръ вызволяли,
Якъ за кривды рускихъ людей
Вороженькамъ вôдплачали...

Ехъ! кобы то хоть разъ братя
Таке диво побачити...
Щобъ за кривды... за Русь-неньку
Вороженькамъ вôдплатити!..

С. Сосенько.

Учѣте ся, браты мои!
Думайте читайте,
И чужому научайтесь,
И свого не цурайтесь!

Т. Шевченко.

Всюды нѣвечить ся правда,
Всюды пануе брехня,
Въ вашихъ лишь серцяхъ, о братя,
Най не повстане вона!

Ив. Франко.